

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU15

Arbetskraftsinvandring

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Yrkandena handlar om försörjnings- och lönekrav, åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, skärpta sanktioner mot arbetsgivare m.m.

I betänkandet finns tolv reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Arbetskraftsinvandring	6
Utskottets ställningstagande	12
Reservationer	18
1. Försörjnings- och lönekrav, punkt 1 (V, C, MP)	18
2. Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, punkt 2 (S).....	18
3. Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, punkt 2 (C, MP).....	19
4. Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, punkt 2 (V)	20
5. Skärpta sanktioner mot arbetsgivare, punkt 3 (V)	21
6. Skärpta sanktioner mot arbetsgivare, punkt 3 (MP)	21
7. Skydd för arbetskraftsinvandrare, punkt 4 (MP)	22
8. Skadestånd till arbetskraftsinvandrare, punkt 5 (S, V, MP).....	22
9. Strategi för att attrahera internationell kompetens, punkt 6 (C, MP).....	23
10. Återinförande av möjligheten till spårbyte, punkt 7 (V, MP)	23
11. Övrigt om spårbyte, punkt 8 (MP).....	24
12. Övrigt om arbetskraftsinvandring, punkt 9 (MP)	24
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	26
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Försörjnings- och lönekrav

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 18,

2025/26:1470 av Magnus Jacobsson (KD),

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 14 och

2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 23.

Reservation 1 (V, C, MP)

2. Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.1,

2025/26:587 av Josef Fransson (SD),

2025/26:2982 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2990 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 2,

2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 24 och

2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 i denna del.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (C, MP)

Reservation 4 (V)

3. Skärpta sanktioner mot arbetsgivare

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.2,

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 7 och

2025/26:3200 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M) yrkande 3.

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (MP)

4. Skydd för arbetskraftsinvandrare

Riksdagen avslår motion

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 i denna del, 6 och 9.

Reservation 7 (MP)

5. Skadestånd till arbetskraftsinvandrare

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.3,

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 8 och

2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 i denna del.

Reservation 8 (S, V, MP)

6. Strategi för att attrahera internationell kompetens

Riksdagen avslår motion

2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 25.

Reservation 9 (C, MP)

7. Återinförande av möjligheten till spårbyte

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:188 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16 samt

2025/26:2798 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 32.

Reservation 10 (V, MP)

8. Övrigt om spårbyte

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:188 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 17.

Reservation 11 (MP)

9. Övrigt om arbetskraftsinvandring

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 i denna del och 10–14,

2025/26:1032 av Jamal El-Haj (-) yrkande 3,

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 5,

2025/26:2990 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 1,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 24,

2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 49 och 50,

2025/26:3487 av Cecilia Rönn (L) och

2025/26:3706 av Helene Odenjung och Cecilia Rönn (båda L).

Reservation 12 (MP)

Stockholm den 17 februari 2026

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Tony Haddou (V), Ludvig Aspling (SD), Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Jessica Rodén (S), Ulrika Heindorff (M), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Nima Gholam Ali Pour (SD), Patrik Karlson (L), Arber Gashi (S), Niels Paarup-Petersen (C) och Annika Hirvonen (MP).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet 40 yrkanden om arbetskraftsinvandring från allmänna motionstiden 2025/26. Motionsyrkandena handlar om försörjnings- och lönekrav, åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, skärpta sanktioner mot arbetsgivare m.m. Motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Arbetskraftsinvandring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om försörjnings- och lönekrav, åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, skärpta sanktioner mot arbetsgivare m.m.

Jämför reservation 1 (V, C, MP), 2 (S), 3 (C, MP), 4 (V), 5 (V), 6 (MP), 7 (MP), 8 (S, V, MP), 9 (C, MP), 10 (V, MP), 11 (MP) och 12 (MP).

Gällande rätt

Uppehålls- och arbetstillstånd

En utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av en anställning här eller utomlands ska ha ett arbetstillstånd. Detta framgår av 2 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL. Som huvudregel ska ansökan ha gjorts och beviljats före inresan i landet (6 kap. 4 § UtL). Det finns flera undantag från kravet på arbetstillstånd, bl.a. för personer med permanent uppehållstillstånd (2 kap. 8 c § UtL).

En ansökan om arbetstillstånd prövas normalt sett enligt 6 kap. 2 § första stycket UtL. I bestämmelsen anges att arbetstillstånd får ges till en utlänning som har ett anställningsavtal om anställningen gör det möjligt för honom eller henne att uppnå en god försörjning och om lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Med god försörjning avses en lön som uppgår till minst 80 procent av den medianlön som Statistiska centralbyrån publicerar för Sverige, vilket framgår av 5 kap. 8 a § utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtF.

Arbetstillståndet ska knytas till en viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet knytas endast till ett visst slag av arbete (6 kap. 2 a § UtL). En utlänning som i sammanlagt fyra år under de senaste sju åren har haft uppehållstillstånd för arbete får beviljas permanent uppehållstillstånd (5 kap. 5 § UtL).

Ett arbetstillstånd får inte ges för längre tid än två år och inte avse längre tid än anställningstiden (6 kap. 2 a § UtL). Tillståndstiden får dock förlängas under förutsättning att anställningen uppfyller villkoren i 6 kap. 2 § första stycket UtL. Enligt 6 kap. 4 a § UtL ska förlängning av tillståndstiden vägras om

1. tillståndet har förvärvats på ett bedrägligt sätt
2. ett bevis om tillståndet har förfalskats eller ändrats i något avseende

3. utlänningsvistas i Sverige av andra skäl än de som arbetstillståndet beviljades för eller
4. det har funnits förutsättningar att återkalla tidigare uppehållstillstånd enligt 7 kap. 7 e § första stycket 1 UtL, med beaktande av tredje stycket.

Det framgår av 7 kap. 7 e § första stycket 1 UtL att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete för en utlännings som har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket UtL ska återkallas om förutsättningarna för arbetstillståndet av något annat skäl än att anställningen har upphört inte längre är uppfyllda. Om utlänningsens anställning har upphört sedan utlänningsen under rättats om att en utredning om återkallelse har inletts, men innan beslut om återkallelse har fattats, får uppehållstillståndet dock inte återkallas om utlänningsen inom fyra månader har fått en ny anställning som omfattas av arbetstillståndet eller inom samma tid har ansökt om arbetstillstånd med anledning av en ny anställning och ansökan därefter beviljas (7 kap. 7 e § andra stycket UtL).

Enligt 7 kap. 7 e § tredje stycket UtL behöver ett tillstånd inte återkallas enligt första stycket 1 i ringa fall eller om en återkallelse med hänsyn till omständigheterna annars inte framstår som skälig.

Kontrollåtgärder och straff

Migrationsverket får kontrollera att den som har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § UtL har påbörjat arbetet inom fyra månader från tillståndets första giltighetsdag och att förutsättningarna för arbetstillstånd enligt den bestämmelsen är uppfyllda under tillståndstiden (6 kap. 6 a § UtL).

Migrationsverket får vidare förelägga en arbetsgivare till en utlännings som har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket UtL att lämna skriftlig uppgift om de villkor som gäller för utlänningsens anställning. Föreläggandet får förenas med vite (9 kap. 17 § UtL). Eftersom arbetsgivarens uppgifter enligt 6 kap. 6 b § UtL ska lämnas på heder och samvete blir 15 kap. 10 § brottsbalken om osann eller vårdslös försäkran tillämplig. Böter eller fängelse i högst sex månader eller, om brottet är grovt, fängelse i högst två år kan då komma i fråga. Migrationsverket får vidare ålägga arbetsgivaren att skriftligen anmäla om något av villkoren som anges i 6 kap. 2 § UtL ändras till det sämre i förhållande till de uppgifter som legat till grund för beslutet om arbetstillstånd (6 kap. 6 c § UtL). Åläggandet ska göras i samband med att utlänningsen beviljas arbetstillstånd.

Enligt 5 § 1 förordningen (2019:502) med instruktion för Migrationsverket ska myndigheten vidta åtgärder för att motverka missbruk av regler, felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Polismyndigheten får genomföra en inspektion för att kontrollera om en arbetsgivare har en utlännings anställd som inte har rätt att vistas i Sverige eller som har rätt att vistas här men saknar arbetstillstånd, en s.k. arbetsplatsinspektion (9 kap. 14 § UtL).

En utlänning som uppsåtligen eller av oaktsamhet har anställning eller bedriver verksamhet som kräver arbetstillstånd utan att ha ett sådant tillstånd döms till böter (20 kap. 3 § UtL). Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet har en utlänning anställd som inte har rätt att vistas i Sverige eller saknar föreskrivet arbetstillstånd döms till böter eller fängelse i högst ett år (20 kap. 5 § UtL).

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte gör en anmälan som föreskrivs i en förordning som har utfärdats med stöd av utlänningslagen döms till böter eller, när omständigheterna är försvårande, till fängelse i högst sex månader (20 kap. 6 § UtL). Detta gäller även den som i en anmälan eller ett ansökningsärende enligt utlänningslagen eller enligt en förordning som har utfärdats med stöd av utlänningslagen medvetet lämnar oriktiga uppgifter eller medvetet låter bli att tala om något förhållande av betydelse.

En fysisk eller juridisk person som har en utlänning anställd ska betala en särskild avgift om utlänningen inte har rätt att vistas i Sverige eller saknar föreskrivet arbetstillstånd (20 kap. 12 § UtL). Även en uppdragsgivare åt en sådan arbetsgivare ska under vissa omständigheter betala en särskild avgift (20 kap. 12 a § UtL).

Som en särskild rättsverkan får den som har begått ett brott genom att ha en utlänning anställd som inte har rätt att vistas i Sverige för en tid av högst fem år fråntas sin rätt till offentliga stöd, bidrag och förmåner som har beviljats men ännu inte betalats ut eller kommit honom eller henne till del. Även återbetalningsskyldighet kan komma i fråga (20 kap. 15 och 16 §§ UtL).

För en arbetsgivare som har en utlänning anställd som inte har rätt att vistas i Sverige gäller, om arbetsgivaren inte har kontrollerat denna rätt, lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige. En utlänning som har utfört arbete under sådana förhållanden har enligt 4 § rätt till lön och annan ersättning från arbetsgivaren. Enligt 2 § är ett avtalsvillkor som i jämförelse med lagen är till nackdel för utlänningen utan verkan. Vid tvist mellan en arbetsgivare och en utlänning om lön eller annan ersättning för utfört arbete ska, om inte någon av dem visar annat, lönen eller ersättningen anses motsvara den minimilön och ersättning som följer av kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen, och utlänningen anses ha utfört tre månaders heltidsarbete (5 §).

Motionerna

Försörjnings- och lönekrav

I partimotion 2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att ta bort lönekravet för arbetskraftsinvandrare. Ett tillkännagivande med samma innebörd föreslås även i kommittémotion 2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 23.

I kommittémotion 2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa godtyckliga lönegränser för arbetskraftsinvandring. Motionärerna anför att även om det är relevant att

diskutera om den gamla praxisen om att det går att försörja sig på 13 000 kronor i månaden är hållbar i dagens kostnadsläge är det anmärkningsvärt att regeringen sätter nivån så långt över vad andra människor i Sverige förväntas klara sig på.

I motion 2025/26:1470 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att införa en ny modell för minimilön för utomeuropeisk arbetskraft i enlighet med motionärens intentioner.

Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk

I kommittémotion 2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att återupprätta arbetet med att ta tillbaka kontrollen över arbetskraftsinvandringen, och motionärerna anför att tuffare förhandskontroller av företag bör införas.

I partimotion 2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.1 föreslås ett tillkännagivande om hur ett rättvist system för arbetskraftsinvandring ska utformas. Motionärerna anser att vandelsprövning för arbetsgivare bör införas. Vidare anser motionärerna att arbetskraftsinvandrare som berättar om missförhållanden hos arbetsgivaren ska få stanna i Sverige tillståndstiden ut och få möjlighet att söka en ny anställning samt att heltidsanställning ska vara ett krav för arbetstillstånd. Det understryks i motionen att krav på en högre lönenivå inte hindrar exploatering av arbetskraftsinvandrare.

I kommittémotion 2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att problemen med fusk och utnyttjande inom arbetskraftsinvandringen ska lösas.

I motion 2025/26:587 av Josef Fransson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att skärpa regelverken för arbetskraftsinvandring. I motion 2025/26:2982 av Marléne Lund Kopparklint (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att se över hur EU:s säsongsanställningsdirektiv tillämpas i Sverige för att säkerställa sjysta arbetsvillkor för säsongsarbetare inom bärnäringen. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att inrätta en särskild tillsynsfunktion för att kontrollera att arbetsvillkor och boendekostnader är i linje med svenska lagar och kollektivavtal. Samma motionär föreslår i motion 2025/26:2990 yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att ge Migrationsverket tydligare riktlinjer för prövning av ansökningar där arbetsgivare uppfyller tydligt definierade krav på arbetsvillkor och boende.

Skärpta sanktioner mot arbetsgivare

I partimotion 2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.2 föreslås ett tillkännagivande om hur ett rättvist system för arbetskraftsinvandring ska utformas. Motionärerna anser att det bör införas straff för arbetsgivare som utnyttjar arbetskraftsinvandrare.

I kommittémotion 2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 7 föreslås skärpta sanktioner mot arbetsgivare som fuskar med reglerna för arbetskraftsinvandring.

I motion 2025/26:3200 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att se över straffskalorna för brott avseende utnyttjande av olaglig arbetskraft.

Skydd för arbetskraftsinvandrare

I kommittémotion 2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1 i denna del föreslås ett tillkännagivande om vikten av att värna en efterfrågestyrd arbetskraftsinvandring till Sverige och motionärerna anger att arbetskraftsinvandrares rättigheter ska förbättras och att ingen ska utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden. Vidare föreslås ett tillkännagivande om att sluta straffa arbetstagare för arbetsgivarens fel (yrkande 6), vilket enligt motionärerna nu sker eftersom arbetstagaren mister uppehålls- och arbetstillståndet om arbetsgivaren betalar för låg lön eller har utannonserat tjänsten på ett felaktigt sätt. Motionärerna föreslår i yrkande 9 också ett tillkännagivande om att arbetstagare bör ha möjlighet att stanna i Sverige under den tid som krävs för att genomföra en rättslig process mot arbetsgivaren om avtalsvillkor som denne inte uppfyllt, skadestånd m.m.

Skadestånd till arbetskraftsinvandrare

I kommittémotion 2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att återupprätta arbetet med att ta tillbaka kontrollen över arbetskraftsinvandringen och motionärerna anför att arbetstagare som utnyttjas eller drabbas av arbetsgivare som missköter sig ska ha rätt till skadestånd.

I partimotion 2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.3 föreslås ett tillkännagivande om hur ett rättvist system för arbetskraftsinvandring ska utformas och motionärerna förordar att det ska införas en rätt till skadestånd för de arbetskraftsinvandrare som utnyttjas av sin arbetsgivare.

I kommittémotion 2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att införa en möjlighet för arbetstagaren att få skadestånd om arbetsgivaren avsiktligt inte levt upp till villkor som gäller enligt lag, kollektivavtal eller det anställningsavtal som legat till grund för arbetstillståndet.

Strategi för att attrahera internationell kompetens

I kommittémotion 2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska ta fram en nationell strategi i syfte att skapa bättre förutsättningar för svenska företag att attrahera, rekrytera och behålla internationell kompetens.

Spårbyte

I kommittémotion 2025/26:2798 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen med omedelbar verkan bör återinföra möjligheten till spårbyte.

I kommittémotion 2025/26:188 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 föreslås tillkännagivanden om att återinföra möjligheten till spårbyte samt om att personer som redan etablerat sig och arbetar i Sverige ska få fortsätta att arbeta här och förnya sina arbets- och uppehållstillstånd från Sverige. I yrkande 3 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att reformera systemet för att förebygga missbruk av spårbyte. Yrkanden med samma lydelse som yrkandena 1–3 finns även i kommittémotion 2025/26:502 av samma motionärer yrkandena 15–17.

Övrigt om arbetskraftsinvandring

I kommittémotion 2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1 i denna del föreslås ett tillkännagivande om vikten av att värna en efterfrågestyrd arbetskraftsinvandring till Sverige och motionärerna anför att det bör gå snabbare för företag att rekrytera. För att stärka arbetskraftsinvandrares ställning föreslås ett tillkännagivande om att det bör bli möjligt för arbetskraftsinvandrare att byta arbetsgivare och yrke även under den första tillståndsperioden (yrkande 10). Motionärerna föreslår också att det bör bli möjligt att ha flera arbetsgivare samtidigt (yrkande 11). I yrkande 12 föreslås att det inrättas en servicefunktion för att framför allt små och medelstora företag ska undvika att göra misstag. Vidare föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att arbetskraftsinvandrare bör ges möjlighet att resa ut ur Sverige även under den period då en förlängningsansökan handläggs (yrkande 13). För att minska beroendet av arbetsgivaren är det enligt motionärerna viktigt att arbetskraftsinvandraren ges rimlig tid att hitta ett nytt arbete när ett ärende om att återkalla arbetstillståndet har inletts eller när anställningen har upphört. Motionärerna föreslår därför i yrkande 14 att denna omställningstid för arbetskraftsinvandrare förlängs till sex månader. I kommittémotion 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att förbättra förutsättningarna för arbetskraftsinvandrare och medföljande till arbetskraftsinvandrare för att de snabbt ska kunna få tillgång till arbetsmarknaden. I kommittémotion 2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 49 föreslås ett tillkännagivande om att värna och utveckla Sveriges regelverk för arbetskraftsinvandring, så att människor kan komma hit och arbeta under samma goda arbetsvillkor som alla andra som arbetar i Sverige. I yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om att det inom ramen för arbetskraftsinvandringen ska bli enklare för företag att rekrytera, att handläggningstiderna ska kortas ned och att arbetstagarnas rättigheter ska förbättras.

I motion 2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att överväga en reformerad reglering av arbetskraftsinvandring. I motion 2025/26:2990 av Marléne Lund Kopparklint (M)

yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att utreda möjligheten att införa ett särskilt nationellt säsongsarbetsprogram för bärplockare och andra arbetstagare inom jord- och skogsbruket. I motion 2025/26:3487 av Cecilia Rönn (L) föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur en ventil i arbetstillståndssystemet kan utformas som gör det möjligt för personer med högre utbildning eller annan värdefull specialkompetens att stanna i Sverige längre än dagens tre månader om de förlorar sitt arbete exempelvis på grund av konkurs. I motion 2025/26:3706 av Helene Odenjung och Cecilia Rönn (båda L) föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning för att stoppa kompetensutvisningar. I motion 2025/26:1032 av Jamal El-Haj (-) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att ta fram en nationell strategi för arbetskraftsinvandring som omfattar både hög- och lågutbildade yrkesgrupper med särskild inriktning mot bristyrken.

Utskottets ställningstagande

Försörjnings- och lönekrav

Den 1 november 2023 infördes som krav för att få arbetstillstånd att anställningen gör det möjligt för utlänningen att uppnå en god försörjning. Kravet innebär att lönen ska uppgå till minst 80 procent av den medianlön som SCB publicerar för Sverige, vilket för närvarande motsvarar 29 680 kronor (5 kap. 8 a § UtfF). Innan kravet infördes räckte det att utlänningen kunde försörja sig för att arbetstillstånd skulle beviljas, vilket innebar att inkomsten från anställningen skulle vara av sådan storlek att utlänningen inte behövde försörjningsstöd. Enligt praxis innebar detta i sin tur att inkomsten som huvudregel skulle uppgå till ett visst bestämt belopp som beräknades till 13 000 kronor (jfr MIG 2015:11 och MIG 2018:12). I samband med ändringen 2023 (prop. 2021/22:284, bet. 2022/23:SfU9, rskr. 2022/23:42) uttalade utskottet bl.a. att även om ett högre försörjningskrav inte ensamt kan stoppa missbruket av systemet för arbetskraftsinvandring kommer åtgärden ändå att stärka arbetskraftsinvandrarens ställning på arbetsmarknaden och gynna systemet som helhet. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och riksdagen ställde sig bakom utskottets bedömning. Utskottet ser inte skäl att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därmed motionerna om ett slopat eller lägre försörjningskrav. Det gäller motionerna 2025/26:502 (MP) yrkande 18, 2025/26:3185 (C) yrkande 14 och 2025/26:3190 (C) yrkande 23. Upplysningsvis noterar utskottet att frågan om en ytterligare höjning av kravet kommer att behandlas av utskottet och riksdagen senare i vår (prop. 2025/26:87, bet. 2025/26:SfU12).

Utskottet finner inte heller skäl att föreslå ett tillkännagivande om att införa en ny modell för minimilön för utomeuropeisk arbetskraft och avstyrker därmed även motion 2025/26:1470 (KD).

Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk

Utskottet anser att det av flera skäl är viktigt att motverka utnyttjande av arbetskraftsinvandrare och förhindra missbruk av regelverket för arbetskraftsinvandring. Förutom att enskilda arbetstagare riskerar att fara illa så kan konkurrensen snedvridas när systemet för arbetskraftsinvandring utnyttjas och företag som följer reglerna kan få svårare att överleva. De upplägg som förekommer kan även bidra till att finansiera den organiserade brottsligheten. Att motverka missbruk av regelverket och utnyttjande av arbetskraftsinvandrare är vidare viktigt för att upprätthålla legitimiteten för systemet för arbetskraftsinvandring.

Som nämnts kommer proposition 2025/26:87 Nya regler för arbetskraftsinvandring att behandlas av utskottet och riksdagen senare i vår. I propositionen föreslås skärpta regler för att motverka fusk och arbetslivskriminalitet. Regeringen föreslår att arbetstillstånd ska få vägras om arbetsgivaren har blivit påförd vissa sanktioner eller är misstänkt för eller har dömts för vissa brott. Ett annat förslag i propositionen innebär att vissa yrkesgrupper ska kunna uteslutas från möjligheten att beviljas arbetstillstånd. Regeringen anger att en sådan möjlighet kan vara ett viktigt verktyg mot människoexploatering, men även motverka ett mer omfattande missbruk inom specifika yrkesgrupper.

Utskottet vill även lyfta fram att det pågår ett arbete mot arbetslivskriminalitet, vilket utvecklas närmare nedan i avsnittet Skydd för arbetskraftsinvandrare. Vidare kan utskottet konstatera att åtgärder har vidtagits för att möjliggöra för myndigheter att dela uppgifter med varandra, vilket underlättar arbetet med att förebygga fusk och brottslighet. Ett exempel på detta är Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse (prop. 2024/25:180, bet. 2025/26:KU6, rskr. 2025/26:24).

Utskottet, som inte vill föregripa den kommande beredningen och som också noterar det pågående arbetet mot arbetslivskriminalitet, anser att det saknas skäl att föreslå tillkännagivanden om tuffare förhandskontroller, om vandelsprövning av arbetsgivare samt om att verka för att problemen med fusk och utnyttjande ska lösas. Vidare är utskottet inte berett att föreslå tillkännagivanden om att arbetskraftsinvandrare som berättar om missförhållanden hos arbetsgivaren ska få stanna i Sverige tillståndstiden ut eller att heltidsanställning ska vara ett krav för arbetstillstånd. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2025/26:307 (V) yrkande 30.1, 2025/26:3190 (C) yrkande 24 och 2025/26:3587 (S) yrkande 2 i denna del.

Utskottet är inte heller berett att föreslå tillkännagivanden om ett skärpt regelverk, om att se över hur EU:s säsongsanställningsdirektiv tillämpas, om att inrätta en särskild tillsynsfunktion eller om tydligare riktlinjer för Migrationsverket. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2025/26:587 (SD), 2025/26:2982 (M) yrkandena 1 och 2 samt 2025/26:2990 (M) yrkande 2.

Skärpta sanktioner mot arbetsgivare

Utskottet anser att det är angeläget att det finns ändamålsenligt utformade straffbestämmelser som gör det möjligt att i större utsträckning än i dag lagföra personer som utnyttjar utländsk arbetskraft eller på annat sätt missbrukar systemet för arbetskraftsinvandring. Regeringen föreslår i proposition 2025/26:87 att det ska införas en ny straffbestämmelse mot exploatering av utländsk arbetskraft i utlänningslagen. Brottet ska träffa den som har en utlänningsanställning eller i övrigt har bestämmande inflytande över utlänningsens arbetsförhållanden och exploaterar honom eller henne. Regeringen föreslår även att det ska införas en ny straffbestämmelse mot handel med arbetstillstånd. Detta brott ska omfatta den som anställer en utlänningsanställning eller bistår en utlänningsanställning med att ansöka om arbetstillstånd och för detta begär eller tar emot ersättning av utlänningsanställningen som står i uppenbart missförhållande till motprestationen.

Utskottet vill med hänsyn till behandlingen av propositionen inte föreslå tillkännagivanden om skärpta sanktioner mot arbetsgivare.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2025/26:307 (V) yrkande 30.2, 2025/26:502 (MP) yrkande 7 och 2025/26:3200 (M) yrkande 3.

Skydd för arbetskraftsinvandrare

I juli 2022 antog regeringen en nationell strategi mot arbetslivskriminalitet och en delegation mot arbetslivskriminalitet tillsattes. Delegationen lämnade i mars 2025 sitt slutbetänkande Arbetslivskriminalitet – upplägg – verktyg och åtgärder – fortsatt arbete (SOU 2025:25), som har remissbehandlats. Delegationen föreslår bl.a. att möjligheterna för irreguljära migranter att få ut sin lön ska stärkas, genom att Diskrimineringsombudsmannen ska få föra deras talan gentemot arbetsgivaren. Delegationen föreslår även en möjlighet för arbetstagarorganisationer att få ett särskilt statsbidrag för att hjälpa irreguljära migranter att ta till vara sina rättigheter. Vidare föreslås att en utlänningsanställning efter egen ansökan ska få beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i fall där han eller hon i en pågående process företräds av DO eller en arbetstagarorganisation. Även en utlänningsanställning med arbetstillstånd föreslås kunna beviljas uppehållstillstånd på ett motsvarande sätt. Delegationen föreslår också en sanktionsavgift kopplad till utlänningslagstiftningens krav på vissa anställningsvillkor. Förslaget syftar till att motverka upplägg där arbetsgivare i praktiken inte tillämpar sådana anställningsvillkor som har varit en förutsättning för arbetstagaransettningens arbetstillstånd.

Med hänsyn till det pågående arbetet är utskottet inte berett att föreslå tillkännagivanden om arbetskraftsinvandrarens rättigheter och att de inte ska utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden eller om att arbetstagarorganisationer bör ha möjlighet att stanna i Sverige under den tid som krävs för att genomföra en rättslig process om utlovade villkor inte uppfyllts m.m. Inte heller är utskottet berett att föreslå ett tillkännagivande om följder för arbetstagarorganisationen när arbetsgivaren

gjort fel. Utskottet avstyrker därmed motion 2025/26:502 (MP) yrkandena 1 i denna del, 6 och 9.

Skadestånd till arbetskraftsinvandrare

Flera utredningar har tittat på frågan om skadestånd och lämnat förslag om en ersättningsskyldighet för arbetsgivare vid återkallelse av arbetstillstånd som grundar sig på att en anställning inte uppfyller kraven i utlänningslagen, se t.ex. Ds 2018:7, SOU 2020:46 och SOU 2021:88. Inget av förslagen har hittills lett till några vidare åtgärder.

Även i utredningsbetänkandet SOU 2025:25 förs ett resonemang om skadestånd. Delegationen anger att de krav som uppställs i fråga om anställningsvillkoren i 6 kap. 2 § UtL är offentlighetsrättsliga, dvs. det handlar om krav som uppställs av det allmänna i förhållande till den enskilde. Mot den bakgrunden anser delegationen att det inte är lämpligt med en civilrättslig sanktion i form av skadestånd och lämnar inte något förslag om detta. Det bedöms vara lämpligare med en offentlighetsrättslig sanktion, något som delegationen lämnar förslag om.

Mot bakgrund av den genomlysning som har gjorts är utskottet inte berett att föreslå ett tillkännagivande om skadestånd till arbetskraftsinvandrare. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2025/26:307 (V) yrkande 30.3, 2025/26:502 (MP) yrkande 8 och 2025/26:3587 (S) yrkande 2 i denna del.

Strategi för att attrahera internationell kompetens

Utskottet konstaterar att Sverige har ett stort behov av högkvalificerad arbetskraft och att landets konkurrenskraft stärks av att sådan arbetskraft kan rekryteras från andra länder. Fler utländska experter, doktorander och forskare behöver välja att flytta till Sverige och det bör bli enklare för svenska företag att attrahera, etablera och behålla högkvalificerad internationell kompetens och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft. Utskottet kan konstatera att regeringen i regleringsbrevet för Migrationsverket för 2026 har gett myndigheten i uppdrag att främja invandring av högkvalificerad arbetskraft och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft samt vidta åtgärder för att förbättra Sveriges möjligheter att attrahera och behålla internationell kompetens. Regeringen har även gett elva statliga aktörer, bl.a. Migrationsverket, i uppdrag att identifiera problem och föreslå förbättringar kopplat till Sveriges möjligheter att attrahera, etablera och behålla högkvalificerad internationell kompetens och annan utländsk arbetskraft som är viktig för Sveriges konkurrenskraft (KN2024/00521). Utskottet noterar också att regeringen i proposition 2025/26:87 föreslår att tillståndstiden för s.k. EU-blåkort förlängs, vilket är fördelaktigt både för arbetsgivarna och för de högkvalificerade arbetstagare som omfattas av bestämmelserna om EU-blåkort. Vidare föreslår regeringen i samma proposition att en utlänning som har uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet efter slutförd forskning eller slutförda

studier och som vill ansöka om ett uppehållstillstånd för forskning eller doktorandstudier inte ska behöva lämna landet för att ansöka.

Utskottet kan konstatera att ett arbete pågår för att främja högkvalificerad arbetskraftsinvandring. Utskottet anser att det är av stor betydelse för Sverige att arbetet med att attrahera internationell kompetens är framgångsrikt men menar att detta arbete kan utföras utan en strategi av det slag som motionärerna föreslår. Utskottet avstyrker därmed motion 2025/26:3190 (C) yrkande 25.

Återinförande av möjligheten till spårbyte

Tidigare gällde att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd fick beviljas en utlännings vars ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande hade avslagits genom ett lagakraftvunnet beslut, om utlännings vistades här och sedan minst fyra månader hade en anställning som uppfyllde villkoren som anges i 6 kap. 2 § UtIL och avsåg en tidsperiod om minst ett år från ansökningstillfället, ett s.k. spår- eller statusbyte.

Systemet med spårbyte avskaffades den 1 april 2025 (prop. 2024/25:92, bet. 2024/25:SfU17, rskr. 2024/25:158). Utskottet anförde bl.a. att det fanns tydliga indikationer på att reglerna om spårbyte användes som en väg in på den svenska arbetsmarknaden vid sidan av den reguljära arbetskraftsinvandringen, vilket minskade legitimiteten för både asylsystemet och systemet för arbetskraftsinvandring. Utskottet instämde i regeringens bedömning att systemet med spårbyte därför borde avskaffas. Utskottet ser inte skäl för att nu göra en annan bedömning av frågan.

I proposition 2024/25:92 gjordes överväganden om övergångsregler för dem som beviljats uppehållstillstånd enligt reglerna om spårbyte. Regeringen konstaterade att en stor del av dessa spårbytare inte skulle kunna få förlängt tillstånd eftersom de inte skulle nå upp till det nya kravet på god försörjning för att beviljas ett arbetstillstånd, ett krav som infördes den 1 november 2023. Regeringen anförde också att det kan uppkomma något enstaka fall där synnerliga skäl för att medge undantag från huvudregeln att en ansökan ska göras och bifallas före inresan kan tänkas tillämpas rörande en person som av arbetsmarknadsskäl bör tillåtas bosätta sig här. Regeringen föreslog ingen övergångsbestämmelse för spårbytare och utskottet instämde i denna bedömning. Utskottet ser inte skäl för att nu göra en annan bedömning av frågan om möjligheten för spårbytare att ansöka om förlängt arbetstillstånd utan att lämna landet.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2025/26:188 (MP) yrkandena 1 och 2, 2025/26:502 (MP) yrkandena 15 och 16 samt 2025/26:2798 (V) yrkande 32 om att återinföra spårbyte.

Övrigt om spårbyte

Eftersom utskottet inte ser skäl för att föreslå ett tillkännagivande om att återinföra möjligheten till spårbyte anser utskottet även att det saknas skäl för

att föreslå ett tillkännagivande om att reformera systemet för att förebygga missbruk av spårbyte.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2025/26:188 (MP) yrkande 3 och 2025/26:502 (MP) yrkande 17.

Övrigt om arbetskraftsinvandring

Utskottet har tidigare prövat yrkanden om att värna en efterfrågestyrd arbetskraftsinvandring till Sverige, att det bör bli möjligt för arbetskraftsinvandrare att byta arbetsgivare och yrke även under den första tillståndspanoden, att ha flera arbetsgivare samtidigt, om en servicefunktion, möjlighet att resa ut ur Sverige även under den period en förlängningsansökan handläggs samt förlängd s.k. omställningstid. Likaså har yrkanden om att värna och utveckla regelverket för arbetskraftsinvandringen och att det ska bli enklare att rekrytera, att handläggningstiderna ska kortas ned och att arbetstagarnas rättigheter ska förbättras prövats tidigare av utskottet. Utskottet avstyrkte yrkandena och riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (bet. 2024/25:SfU15, prot. 2024/25:78). Utskottet ser inte skäl att nu göra en annan bedömning i frågorna.

Utskottet ser inte heller skäl för att föreslå tillkännagivanden om att förbättra förutsättningarna för arbetskraftsinvandrare och deras medföljande, en reformerad reglering av arbetskraftsinvandringen, ett nationellt säsongsarbetarprogram för bärplockare m.fl., att göra det möjligt för bl.a. personer med högre utbildning att stanna längre om de förlorar sitt arbete, kompetensutvisningar eller en nationell strategi för arbetskraftsinvandring.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2025/26:502 (MP) yrkandena 1 i denna del och 10–14, 2025/26:1032 (-) yrkande 3, 2025/26:1276 (M) yrkande 5, 2025/26:2990 (M) yrkande 1, 2025/26:3282 (MP) yrkande 24, 2025/26:3362 (MP) yrkandena 49 och 50, 2025/26:3487 (L) och 2025/26:3706 (L).

Reservationer

1. Försörjnings- och lönekrav, punkt 1 (V, C, MP)

av Tony Haddou (V), Niels Paarup-Petersen (C) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 14 och

2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 23,

bifaller delvis motion

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 18 och

avslår motion

2025/26:1470 av Magnus Jacobsson (KD).

Ställningstagande

Vi är kritiska till lönegolvet, som försvårar för arbetskraftsinvandrare och har stor påverkan på företagens möjlighet att rekrytera rätt kompetens. Det handlar t.ex. om industrier i norra Sverige som har behov av bl.a. processoperatörer, svetsare, elektriker och systemtekniker vars löner inte alltid ligger över lönekravet. Vi anser att lönekravet bör avskaffas. Regeringen bör återkomma med förslag om detta.

2. Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, punkt 2 (S)

av Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Jessica Rodén (S), Ola Möller (S) och Arber Gashi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 i denna del och

avslår motionerna

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.1,
2025/26:587 av Josef Fransson (SD),
2025/26:2982 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1 och 2,
2025/26:2990 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 2 och
2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 24.

Ställningstagande

De marknadsliberala bestämmelserna om arbetskraftsinvandring som infördes 2008 har gynnat oseriösa företag, blivit en inkomstkälla för kriminella nätverk och bidragit till att personer som har fått skydd i Sverige inte har kommit i arbete. Den förra regeringen tog initiativ för att strama upp reglerna, bl.a. genomfördes krav på bindande anställningsavtal. Det påbörjade reformarbetet behöver dock fortsätta med fler åtgärder, bl.a. för att komma till rätta med den löne- och villkorsdumpning som sker inom många yrkesgrupper. Det behövs skärpta sanktioner mot arbetsgivare som bryter mot regelverken och det bör införas tuffare förhandskontroller av företag som ansöker om tillstånd för arbetskraftsinvandring. Regeringen bör skyndsamt återkomma med förslag i dessa delar.

3. Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, punkt 2 (C, MP)

av Niels Paarup-Petersen (C) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 24 och
avslår motionerna

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.1,
2025/26:587 av Josef Fransson (SD),
2025/26:2982 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1 och 2,
2025/26:2990 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 2 och
2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Det finns problem med missbruk av arbetstillstånd. Arbetskraftsinvandrare utnyttjas av organiserade kriminella nätverk och arbetstillstånd används som ett sätt att utnyttja välfärdssystemet. Det är viktigt att få bukt med detta missbruk. Ett antal reformer för att förhindra missbruket har genomförts, men mer

behöver göras. Regeringen bör därför återkomma med förslag till reformer som är ändamålsenliga och leder till att fusk faktiskt minskar och som inte skadar systemet för arbetskraftsinvandring.

4. Åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk, punkt 2 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.1 och
avslår motionerna
2025/26:587 av Josef Fransson (SD),
2025/26:2982 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkandena 1 och 2,
2025/26:2990 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 2,
2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 24 och
2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Arbetskraftsinvandringen har historiskt varit positiv för Sverige och bidragit till landets utveckling. Det nuvarande systemet är dock konstruerat för att arbetsgivare ska kunna ta hit lågbetald arbetskraft, vilket har lett till lönedumpning, utnyttjande och osund konkurrens. Om arbetskraftsinvandringen även framöver ska bidra positivt för arbetstagaren, arbetsgivaren och samhället måste det finnas garantier för att de som invandrar inte utnyttjas eller används för att dumpa löne- och arbetsvillkoren på den svenska arbetsmarknaden. Detta kräver ett rättvist system som har fokus på arbetsmarknadens behov och på att motverka utnyttjande och exploatering, inte på att minska invandringen.

Kravet på bindande anställningsavtal vid arbetskraftsinvandring som trädde i kraft 2022 är viktigt för att stävja utnyttjande och fusk. Regeringen bör dock följa upp kravet. Vandelsprövning av arbetsgivare och ett krav på heltidsanställning för att få arbetstillstånd bör införas. Vidare bör arbetskraftsinvandrare som träder fram och berättar om missförhållanden hos arbetsgivaren få stanna i Sverige tillståndstiden ut och ges möjlighet att söka en ny anställning.

5. Skärpta sanktioner mot arbetsgivare, punkt 3 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.2 och
avslår motionerna

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 7 och

2025/26:3200 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M) yrkande 3.

Ställningstagande

Det nuvarande systemet för arbetskraftsinvandring har lett till att arbetskraftsinvandrare utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden. Sverige behöver ett rättvist system för arbetskraftsinvandring. Regeringen bör därför fokusera på att införa straff för arbetsgivare som utnyttjar arbetskraftsinvandrare – inte på att begränsa invandringen till Sverige och göra det svårare för dem som sökt sig hit.

6. Skärpta sanktioner mot arbetsgivare, punkt 3 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 7 och
avslår motionerna

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.2 och

2025/26:3200 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M) yrkande 3.

Ställningstagande

Det normala i samhället är att den som bryter mot en regel blir straffad. För arbetskraftsinvandrare är det oftast tvärtom. Om arbetsgivaren t.ex. betalat för låg lön är det arbetskraftsinvandraren som blir av med rätten till arbete och uppehållstillstånd i Sverige medan arbetsgivaren oftast inte straffas alls. Det

är orimligt. Det rimliga vore i stället att införa mer kännbara sanktioner mot den arbetsgivare som brutit mot reglerna, t.ex. genom straffavgifter, företagsbot eller, i grova fall, näringsförbud. Detta bör regeringen verka för.

7. Skydd för arbetskraftsinvandrare, punkt 4 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 i denna del, 6 och 9.

Ställningstagande

Ingen ska utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden och regeringen bör verka för att stärka arbetskraftsinvandrarens rättigheter. Arbetskraftsinvandrare ska inte behöva vara rädda för att anmäla sin arbetsgivares brott, fusk eller utnyttjande till myndigheterna. Om arbetstagaren kan känna sig trygg genom att få tid på sig att söka nytt arbete under en period efter att arbetsgivarens fusk uppdagats samtidigt som arbetsgivaren skulle få ett kännbart straff skulle sannolikt fuskets minskning samtidigt som mer fusk skulle uppdagas. För att arbetstagaren verkligen ska kunna tillgodogöra sig sina rättigheter bör han eller hon också ha möjlighet att stanna kvar i Sverige under den tid som krävs för att kraven på arbetsgivaren, t.ex. rörande skadestånd, ska kunna prövas i en rättslig process. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag för att på dessa sätt stärka arbetskraftsinvandrarens rättigheter.

8. Skadestånd till arbetskraftsinvandrare, punkt 5 (S, V, MP)

av Tony Haddou (V), Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Jessica Rodén (S), Ola Möller (S), Arber Gashi (S) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 30.3,

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 8 och

2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om att arbetskraftsinvandrare som inte får de villkor som utlovats eller som utnyttjas av arbetsgivaren eller på andra sätt drabbas av att arbetsgivaren missköter sig bör få rätt till skadestånd.

9. Strategi för att attrahera internationell kompetens, punkt 6 (C, MP)

av Niels Paarup-Petersen (C) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

Sverige behöver arbetskraft från andra länder. En faktor som påverkar viljan att flytta hit är Sverige-bilden. Regeringen genomför reformer som passar in i narrativet om att migrationen är ett problem i syfte att minska asylmigrationen till Sverige. Detta bidrar till en bild av Sverige som ett land där människor från andra länder pekats ut som ett problem. I ett läge där Sverige skulle behöva stärka sin attraktionskraft får regeringens politik motsatt effekt och riskerar att leda till att människor med nyckelkompetens väljer att arbeta i ett annat land. Regeringen bör därför ta fram en nationell strategi för att skapa bättre förutsättningar för svenska företag att attrahera, rekrytera och behålla internationell kompetens.

10. Återinförande av möjligheten till spårbyte, punkt 7 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:188 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,
2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16 samt
2025/26:2798 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 32.

Ställningstagande

Avskaffandet av spårbyte påverkar alla som fått, eller ansökt om, arbetstillstånd efter avslag på en asylansökan samt deras medsökande familjemedlemmar. Att neka uppehållstillstånd genom spårbyte leder inte bara till ett stort lidande för individen; det kommer också att innebära en förlust av viktig arbetskraft inom exempelvis vård- och byggbranscherna när en person som har etablerat sig på arbetsmarknaden behöver lämna landet och sin anställning för att ansöka om uppehållstillstånd utifrån. Regeringen bör återkomma med ett förslag som med omedelbar verkan återinför möjligheten till spårbyte.

11. Övrigt om spårbyte, punkt 8 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:188 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 3 och
2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 17.

Ställningstagande

Om möjligheten till spårbyte återinförs bör samtidigt åtgärder vidtas för att motverka att lagstiftningen för asyl- och arbetskraftsinvandring kringgås. Det är då viktigt att regeringen följer de rekommendationer som Riksrevisionen lämnat i granskningsrapporten Spårbyte i migrationsprocessen – kontroller och uppföljning (RiR 2022:21).

12. Övrigt om arbetskraftsinvandring, punkt 9 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 i denna del och 10–14,
2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 24,
2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 49 och 50,
2025/26:3487 av Cecilia Rönn (L) och
2025/26:3706 av Helene Odenjung och Cecilia Rönn (båda L) samt avslår motionerna
2025/26:1032 av Jamal El-Haj (-) yrkande 3,
2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 5 och
2025/26:2990 av Marlène Lund Kopparklint (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Behoven på den svenska arbetsmarknaden är stora och Sverige behöver arbetskraft från tredjeländer. Försämrade villkor och förutsättningar för arbetskraftsinvandrare minskar Sveriges attraktionskraft. Sveriges öppna system för arbetskraftsinvandring är i grunden bra men behöver utvecklas vidare. Det behöver gå snabbare för företag att rekrytera och handläggningstiderna måste förkortas. Samtidigt behöver regeringen verka för att arbetstagarnas rättigheter stärks. För att stärka arbetskraftsinvandrarens ställning bör det göras möjligt för honom eller henne att byta arbetsgivare och yrke även under den första tillståndsperioden. Vidare bör en person som har två eller fler anställningar som tillsammans gör att lagkraven är uppfyllda kunna beviljas uppehålls- och arbetstillstånd. Att t.ex. jobba halvtid för två arbetsgivare ska inte vara en omöjlighet. Det bör också inrättas en servicefunktion för framför allt mindre och medelstora företag. Detta är viktigt särskilt för arbetsgivare som saknar kollektivavtal eftersom det kan vara svårt att veta hur avtalen ska tolkas. En möjlighet bör också införas för arbetskraftsinvandrare att resa ut ur Sverige även under den period en förlängningsansökan handläggs. Den s.k. omställningsperioden bör också förlängas, för att stärka arbetskraftsinvandarnas ställning. En person har, när ett ärende om återkallelse inletts, en möjlighet att under fyra månader söka nytt arbete. Perioden bör förlängas till sex månader. Det är även viktigt att förutsättningarna förbättras också för medföljande till arbetskraftsinvandarna. Det finns vidare ett behov av att utreda hur en ventil i systemet för arbetskraftsinvandring kan utformas som gör det möjligt för personer med högre utbildning eller annan värdefull specialistkompetens att stanna längre än dagens tre månader om de förlorar sitt arbete t.ex. på grund av en konkurs. Regeringen bör också tillsätta en utredning för att stoppa kompetensutvisningar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:188 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra möjligheten till spårbyte och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer som redan etablerat sig och arbetar i Sverige ska få fortsätta att arbeta här och förnya sina arbets- och uppehållstillstånd från Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera systemet för att förebygga missbruk av spårbyte och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:307 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

- 30.1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur ett rättvist system för arbetskraftsinvandring ska utformas och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser åtgärder för att förhindra utnyttjande och missbruk

- 30.2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur ett rättvist system för arbetskraftsinvandring ska utformas och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser skärpta sanktioner mot arbetsgivare

- 30.3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur ett rättvist system för arbetskraftsinvandring ska utformas och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser skadestånd till arbetskraftsinvandrare

2025/26:502 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna en efterfrågestyrd arbetskraftsinvandring till Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sluta straffa arbetstagare för arbetsgivarens fel och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta sanktioner mot arbetsgivare som fuskar med reglerna om arbetskraftsinvandring, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en möjlighet för arbetstagaren att få skadestånd om arbetsgivaren avsiktligt inte levt upp till villkor som gäller enligt lag, kollektivavtal eller det anställningsavtal som legat till grund för arbetstillståndet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetstagare bör ha möjlighet att stanna i Sverige under den tid som krävs för att genomföra en rättslig tvisteprocess och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör bli möjligt för arbetskraftsinvandrare att byta arbetsgivare och yrke, även under den första tillståndspanoden, och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör vara möjligt att ha flera arbetsgivare samtidigt och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en servicefunktion för att framför allt små och medelstora företag ska undvika att göra misstag och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetskraftsinvandrare bör ges möjlighet att resa ut ur Sverige även under den period en förlängningsansökan handläggs och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga omställningstiden för arbetskraftsinvandrare och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra möjligheten till spårbyte och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer som redan etablerat sig och arbetar i Sverige ska få fortsätta arbeta här och förnya sina arbets- och uppehållstillstånd från Sverige och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera systemet för att förebygga missbruk av spårbyte och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa godtyckliga lönegränser för arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:587 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inskräpa regelverken för arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1032 av Jamal El-Haj (-):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för arbetskraftsinvandring som omfattar både hög- och lågutbildade yrkesgrupper med särskild inriktning mot bristyrken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1276 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en reformerad reglering av arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1470 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny modell avseende minimilön för utomeuropeisk arbetskraft i enlighet med motionärens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2798 av Tony Haddou m.fl. (V):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen med omedelbar verkan bör återinföra möjligheten till spårbyte och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2982 av Marlène Lund Kopparklint (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över hur EU:s säsongsanställningsdirektiv tillämpas i Sverige för att säkerställa sjysta arbetsvillkor för säsongsarbetare inom bärnäringen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att inrätta en särskild tillsynsfunktion för att kontrollera att arbetsvillkor och boendekostnader är i linje med svenska lagar och kollektivavtal, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2990 av Marlène Lund Kopparklint (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda möjligheten att införa ett särskilt nationellt säsongsarbetsprogram för bärplockare och andra

arbetstagare inom jord- och skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge Migrationsverket tydligare riktlinjer för prövning av ansökningar där arbetsgivare uppfyller tydligt definierade krav på arbetsvillkor och boende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort lönekravet för arbetskraftsinvandrare och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3190 av Jonny Cato m.fl. (C):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort lönekravet för arbetskraftsinvandrare och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att problemen med fusk och utnyttjande inom arbetskraftsinvandring ska lösas och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta fram en nationell strategi i syfte att skapa bättre förutsättningar för svenska företag att attrahera, rekrytera och behålla internationell kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3200 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över straffskalorna för brott avseende utnyttjande av olaglig arbetskraft och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för arbetskraftsinvandrare och medföljande till arbetskraftsinvandrare och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3362 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och utveckla Sveriges regelverk för arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inom arbetskraftsinvandring ska bli enklare för företag att rekrytera, att handläggningstiderna ska kortas och att arbetstagarnas rättigheter ska förbättras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3487 av Cecilia Rönn (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en ventil i arbetstillståndssystemet kan utformas som gör det möjligt för personer med högre utbildning eller annan värdefull specialkompetens att stanna i Sverige längre än dagens tre månader om de förlorar sitt arbete exempelvis på grund av konkurs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3587 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återupprätta arbetet med att ta tillbaka kontrollen över arbetskraftsinvandringen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3706 av Helene Odenjung och Cecilia Rönn (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att stoppa kompetensutvisningar och tillkännager detta för regeringen.